Guide.qxp 1/03/2005 4:10 PM Page 41

ឧបសម្ព័ន្ធ ១

បញ្ជីត្រួតពិនិត្យការបញ្ជ្រាបយេនឌ័រនៅក្នុង ការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា

ដំណាក់កាលទី ១: សិក្សាស្រាវជ្រាវ និង ការប្រមូលទិន្នន័យ

- បុរស និង ស្ត្រីដែលមានចំណាប់អារម្មណ៍លើយេនឌ័របង្កើតក្រុមរៀបចំធ្វើការស្រាវជ្រាវ អ្នកប្រមូល និង វិភាគទិន្នន័យ ។ ការបណ្តុះបណ្តាលពីយេនឌ័រត្រូវរៀបចំធ្វើឡើង បើត្រូវការចាំបាច់ ។
- ផ្តល់ទិន្នន័យបរិវិស័យ និង គុណវិស័យអំពីការរើសអើងភេទ ។
- បំបែកទិន្នន័យថ្នាក់ជាតិទៅតាមផ្នែកតូចៗ (តំបន់ទីក្រុង-ជនបទ ក្រុមសេដ្ឋកិច្ច វប្បធម៌ និង សង្គម) ។
- ទិន្នន័យគុណវិស័យស្វែងយល់ពីភាពខុសគ្នានៃយេនឌ័រ ។
- វិភាគសំភារៈបង្រៀន-រៀន ដើម្បីកំណត់ថាតើមានការលំអៀងយេនឌ័រឬទេ ។
- វាយតំលៃដំណើរការរៀន-បង្រៀន និងដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្រៀនដើម្បីពិនិត្យមើលថាតើវិធីសាស្ត្របង្រៀនមានលក្ខណៈសមស្របសំរាប់អ្នករៀនទាំងពីរភេទឬទេ ។
- ក្រសួងអប់រំត្រូវពង្រឹងការងារយេនឌ័ររបស់ខ្លួន ព្រមទាំងសិក្សាស្រាវជ្រាវពីការអប់រំ ដោយការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានជាមួយនឹងភាគីអប់រំផ្សេងៗទៀត (អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលធ្វើការលើវិស័យអប់រំ មជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវ និង ប្រភពស៊ីវិលផ្សេងៗទៀត)។
- នៅពេលរកឃើញគម្លាតយេនឌ័រ ត្រូវធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវថ្មីៗទៀត ដោយប្រើប្រាស់បញ្ជីសំណួរយេនឌ័រ (Gender Lens)។

ដំណាក់កាលទី ២ : គោលនយោបាយ និង ការរៀបចំផែនការ

- រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំ និង ថ្នាក់ដឹកនាំជាន់ខ្ពស់នៃក្រសួងអប់រំត្រូវផ្សព្វផ្សាយខ្លឹមសារច្បាស់លាស់ឱ្យដល់គ្រប់ផ្នែករបស់ក្រសួង និង ធ្វើការអប់រំដល់ភាគីពាក់ព័ន្ធ ដែលក្រសួងអប់រំប្តេជ្ញាផ្តល់ការអប់រំអំពី សមភាពយេនឌ័រ។ ខ្លឹមសារទាំងនោះត្រូវធ្វើឡើងនៅរាល់កិច្ចប្រជុំការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា។
- សមាជិកក្រុមរៀបចំផែនការត្រូវមានបុរស និង ស្ត្រីដែលយកចិត្តទុកដាក់លើបញ្ហាយេនឌ័រ។ ក្រុមក៏ត្រូវមានសមាជិកជាជនបង្គោលយេនឌ័រផងដែរ។ បើចាំបាច់ គួរបន្ថែមអ្នកជំនាញការយេនឌ័រនៅក្នុងក្រុមនោះ។

Guide.qxp 1/03/2005 4:10 PM Page 42

- សមាជិកទាំងអស់នៃក្រុមរៀបចំផែនការត្រូវតំរង់ទិសទៅរកគោលគំនិតយេនឌ័រ និង បញ្ហាយេនឌ័រចំបងៗ និង បញ្ហានៃការអប់រំយេនឌ័រនៅក្នុងប្រទេសរបស់គេ។
- ផែនការការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នាត្រូវមានគោលដៅ គោលបំណង ឆ្លើយតបទៅនឹង បញ្ហាយេនឌ័រ និង មានយុទ្ធសាស្ត្របញ្ជ្រាបយេនឌ័រ ដើម្បីធ្វើឱ្យសំរេចគោលបំណង ទាំងនេះ។
- ចំណុចសំខាន់នៃផែនការអប់រំសំរាប់អស់គ្នា គឺការប្តេជ្ញាបំពេញតំរូវការចាំបាច់របស់ ក្មេងប្រុស និង ក្មេងស្រី ក៏ដូចជាបុរស និងស្ត្រីដែលមានតួនាទីបង្រៀនក្មេងប្រុស-ស្រី ទាំងនោះ ។
- គោលនយោបាយ និង ការធ្វើផែនការការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ លើការស្រាវជ្រាវពីយេនឌ័រ និង ការអប់រំដូចបានលើកឡើងក្នុងដំណាក់ការទី ១ ។
- ភាគីអប់រំសំខាន់ៗទាំងក្នុង និង ក្រៅរដ្ឋាភិបាលត្រូវចូលរួមក្នុងដំណើរការរៀបចំផែនការ អប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា។
- អ្នកធ្វើផែនការត្រូវវាយតំលៃសក្តានុពលភាពនៃវិធានការសកម្មភាពដោយប្រុងប្រយ័ត្ន ដើម្បីជួយបំពេញ តំរូវការពិសេសរបស់ក្មេងប្រុស ក្មេងស្រី បុរស និង ស្ត្រីដែលទទួលរង នូវការរើសអើង។
- ផែនការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នាត្រូវមានអាំងឌីកាទ័រសំរាប់វាស់ពីការរីកចំរើនខាងយេនឌ័រ។
- ត្រូវកំណត់ថវិកាសំរាប់អនុវត្តផែនការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នាឱ្យបានច្បាស់លាស់សំរាប់ ក្រុមគោលដៅ និង សកម្មភាពនានា ដើម្បីកាត់បន្ថយគម្លាតយេនឌ័រ។ គេក៏ត្រូវកំណត់ថវិកា ជាក់ស្តែងសំរាប់ធ្វើការតស៊ូមតិ និង ការបណ្តុះបណ្តាលយេនឌ័រផងដែរ។
- ការធ្វើផែនការ និង ការរៀបចំថវិកាសំរាប់រៀបចំ និង កសាងកន្លែងអប់រំ ឬ បណ្តុះ បណ្តាលត្រូវធ្វើឡើងដោយគិតពីបញ្ហាយេនឌ័រ។

ដំណាក់កាលទី ៣ : ការអនុវត្ត

- ត្រូវបង្កើតឱ្យមានគណៈកម្មាធិការអនុវត្ត ឬ ក៏ក្រុមអនុវត្ត ដោយមានជនបង្គោលយេនឌ័រ ជាសមាជិក។បន្ថែមអ្នកជំនាញការយេនឌ័រ បើចាំបាច់ ។
- ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលយេនឌ័រដល់ក្រុមគ្រប់គ្រងជាន់ខ្ពស់ ។
- មានថវិកា និង ដំណើរការសំរាប់ផ្តល់ព័ត៌មាន វិធាន និង ធនធានយេនឌ័រជាក់ស្តែងទៅឱ្យ បុគ្គលិកក្រសួងអប់រំ។
- បង្កើតឱ្យមានបណ្តាញបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្គោលសំរាប់ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលយេនឌ័រទៅ ដល់អ្នកផ្តល់ការអប់រំផ្លូវការ និង ក្រៅផ្លូវការទាំងអស់។
- បញ្ចូលផ្នែកយេនឌ័រទៅក្នុងសកម្មភាពបណ្តុះបណ្តាល និង សកម្មភាព កសាងសមត្ថភាព ទាំងអស់។

Guide.qxp 1/03/2005 4:10 PM Page 43

- (សាលា) ជំរុញឱ្យមានការចូលរួមពីមាតាបិតាសិស្ស និង អ្នកដទៃទៀតក្នុងសហគមន៍របស់គេ ដើម្បីឱ្យភាគីអប់រំទាំងអស់មើលឃើញពីតំលៃនៃការអប់រំស្មើៗគ្នារបស់ក្មេងប្រុស និង ក្មេងស្រី (ដូចជា សមាគមគ្រូបង្រៀន និង មាតាបិតាសិស្ស គណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងសាលា អ្នកជំនួញមូលដ្ឋាន អ្នកដឹកនាំសហគមន៍ជាដើម)។
- ផ្តល់អាទិភាពដល់ការបង្កើតឱ្យមានៈ
  - វគ្គបណ្តុះបណ្តាលគ្រូថ្មី និង វគ្គបំប៉នគ្រូត្រូវឱ្យមានបញ្ជ្រាបយេនឌ័រ ។
  - សំភារៈរៀន និង បង្រៀន ត្រូវគ្មានលំអៀងយេនឌ័រ ។
  - កំណត់ និងផ្តល់បរិយាកាសរៀនសូត្រប្រកបដោយលក្ខណៈមិត្តភាពជាមួយកុមារ ដែលវិធី នេះនឹងផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់ទាំងក្មេងប្រុស និង ក្មេងស្រី ។
  - ត្រូវមានយន្តការទទួលស្គាល់គ្រូ និង អ្នករដ្ឋបាល ដែលចូលរួមជួយលើកកំពស់សមភាពយេនឌ័រ។

ជំហានទី ៤ : ការត្រួតពិនិត្យ និង វាយតំលៃ

- ត្រូវមានសមាជិកភេទប្រុស និងភេទស្រីនៅក្នុងក្រុមត្រួតពិនិត្យ និង វាយតំលៃ ។ ធ្វើការបណ្តុះបណ្តាលដល់សមាជិកក្រុមត្រួតពិនិត្យ និង វាយតំលៃទាំងអស់អំពី ការវិភាគយេនឌ័រ និង បញ្ជ្រាបយេនឌ័រ។
- មានប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យ និង វាយតំលៃសមស្របធ្វើអត្តសញ្ញាណលទ្ធផលសមភាពយេនឌ័រជាក់លាក់ អាំងឌីកាទ័រយេនឌ័រ និង វិធីអនុវត្តដែលប្រើប្រាស់ថវិកាតិចតួចដើម្បីប្រមូលទិន្នន័យប្រកបដោយខ្លឹមសារ។
- បើអាចធ្វើបាន ពិគ្រោះជាមួយអ្នកទទួលផលប្រយោជន៍ (សិស្ស គ្រូ សហគមន៍)ដើម្បីកំណត់អាំងឌីកាទ័រ និង វិធីសាស្ត្រប្រមូលទិន្នន័យ។
- ត្រួតពិនិត្យការរីកចំរើនយេនឌ័រឱ្យបានទៀងទាត់ ដោយចាត់ទុកដូចជាផ្នែកមួយសំខាន់នៃសកម្មភាពត្រួតពិនិត្យរបស់ក្រសួងអប់រំ។
- បញ្ចូលតំរូវការបញ្ជ្រាបយេនឌ័រច្បាស់លាស់ទៅក្នុងបញ្ជីត្រួតពិនិត្យ និង វាយតំលៃរបស់ក្រសួង។
- ប្រមូលទិន្នន័យគុណភាព និង បរិមាណអំពីការរើសអើងភេទ ។
- ចែកចាយរបាយការណ៍បានពីការត្រួតពិនិត្យវាយតំលៃទៅឱ្យអ្នកធ្វើគោលនយោបាយ អ្នកទទួលផលប្រយោជន៍ និង ភាគីពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីសុំជាយោបល់កែលំអ។

Guide.qxp 1/03/2005 4:10 PM Page 44

ដំណាក់កាលទី ៥ : ចែករំលែក និង ប្រើប្រាស់មេរៀនដែលបានរៀនចេះ

- ធ្វើបទបង្ហាញរបាយការណ៍ត្រួតពិនិត្យ និង វាយតំលៃចុងក្រោយ ដែលមានការវិភាគពីការរីកចំរើនយេនឌ័រ ក្នុងការពិភាក្សាតុមូល ដោយមានការចូលរួមពីមន្ត្រីអប់រំជាន់ខ្ពស់ និង ភាគីអប់រំសំខាន់ៗថ្នាក់ជាតិ (អ្នកផ្តល់ជំនួយ អង្គការអប់រំអន្តរជាតិ ស្ថាប័នអប់រំ និង អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលធ្វើការលើផ្នែកអប់រំ) ដើម្បីស្វែងរកមតិកែលំអ និង អនុសាសន៍ ។
- ត្រូវប្រមូលមតិកែលំអ និង អនុសាសន៍នានាអំពីការរីកចំរើនយេនឌ័រពីសាលារៀន សហគមន៍ និង អ្នករដ្ឋបាល។
- បញ្ចូលលទ្ធផល និង អនុសាសន៍ដែលបានមកពីការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធ ទាំងក្នុង និង ក្រៅ ក្រសួងអប់រំទៅក្នុងដំណើរការធ្វើគោលនយោបាយ និងរៀបចំផែនការក្រសួងអប់រំ។ លទ្ធផល និង អនុសាសន៍ទាំងនោះ គឺជាមូលដ្ឋានសំរាប់ឱ្យក្រសួងអប់រំធ្វើការពិនិត្យឡើងវិញនូវ គោលបំណង យុទ្ធសាស្ត្រ សកម្មភាពបណ្តុះបណ្តាល និង សកម្មភាពអនុវត្តផ្សេងៗទៀតរបស់ខ្លួន។
- រាយការណ៍សង្ខេបជូនបណ្តាញផ្សព្វផ្សាយម្តងម្កាលដោយថ្នាក់ដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ក្រសួងអប់រំអំពីបញ្ហាយេនឌ័រ និង ការអប់រំ និង ការរីកចំរើនខាងយេនឌ័រ។ ជនបង្គោលក៏ជាសមាជិកក្រុមរាយការណ៍ផងដែរ។

ឧបសម្ព័ន្ធ ២

សំណួរសំខាន់ៗអំពីយេនឌ័រសំរាប់ពិចារណាបង្កើតកម្មវិធីសិក្សា និង សៀវភៅសិក្សាដោយគ្មានលំអៀងយេនឌ័រ

- តើសមាជិកគណៈកម្មាធិការដឹកនាំមានចំនួនស្មើគ្នារវាងបុរស និង ស្ត្រីដែលយកចិត្តទុកដាក់លើយេនឌ័រដែរឬទេ?
- តើការវាយតំលៃតំរូវការមានការចូលរួមស្មើរវាងបុរស និង ស្ត្រី ដើម្បីកំណត់ពីតំរូវការ និង ផលប្រយោជន៍របស់គេដែរឬទេ?
- តើអ្នកជំនាញការមុខវិជ្ជានៅក្នុងអនុគណៈកម្មាធិការនីមួយៗទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលសមស្របលើបញ្ហាយេនឌ័រដែរឬទេ?
- តើប្រធានបទ និង កម្មវិធីសិក្សា និង សំភារៈសំរាប់សិស្សបំពេញតំរូវការរបស់ក្មេងប្រុស និង ក្មេងស្រីដែរឬទេ?
- តើប្រធានបទ និង សំភារៈសំរាប់គ្រូបង្រៀនឆ្លើយតបនឹងតំរូវការគ្រូប្រុស និង គ្រូស្រីដែរឬទេ?
- តើបញ្ហាយេនឌ័រត្រូវបានគេយកទៅពិចារណាក្នុងសិក្ខាសាលា ដែលក្នុងនោះអ្នកជំនាញខាងយេនឌ័រ ឯកភាពលើខ្លឹមសារនៃកម្មវិធីសិក្សា និង សំភារៈទាំងនោះដែរឬទេ?
- តើអ្នកនិពន្ធ និង វិចិត្រករគឺជាមនុស្សយកចិត្តទុកដាក់លើយេនឌ័រដែរឬទេ?
  តើមានចំនួនតុល្យភាពយេនឌ័រ រវាងអ្នកនិពន្ធ និង វិចិត្រករដែរឬទេ?
- តើអត្ថបទ ភាសា និង រូបភាពគ្មានលំអៀងខាងយេនឌ័រដែរឬទេ?
  - តើភាសាមានបញ្ចូលយេនឌ័រដែរឬទេ?
  - តើលំហាត់ និង រឿងនិទានផ្សេងៗឆ្លុះបញ្ចាំងពីក្មេងប្រុស និង ក្មេងស្រីស្មើៗ និង ឆ្លុះបញ្ចាំងពីបទពិសោធន៍ក្នុងជីវិតរបស់គេដែរឬទេ?
  - តើក្មេងប្រុស និង ក្មេងស្រីមានឱកាសស្មើៗ ក្នុងការដោះស្រាយលំហាត់ដែរឬទេ?
  - តើមុខងារការទទួលខុសត្រូវ និង សកម្មភាពរបស់ក្មេងប្រុស និង ក្មេងស្រី ឆ្លុះបញ្ចាំងស្មើៗគ្នានូវសិទ្ធិអំណាច និង ការធ្វើការសំរេចចិត្តដែរឬទេ?
  - តើមុខងារក្មេងប្រុស និង ក្មេងស្រីក្នុងសហគមន៍ ក្នុងគេហដ្ឋាន និង ដោយស្ម័គ្រចិត្ត មានទំហំ និង តំលៃស្មើគ្នាដែរឬទេ?

- តើក្មេងប្រុស និង ក្មេងស្រីដែលបានរៀបរាប់ក្នុងរូបភាព និង ក្រាហ្វិកមានលក្ខណៈ និង ស្ថានភាពដូចគ្នាដែរឬទេ?
- តើសិស្សប្រុស និង សិស្សស្រីដែលចូលរួមក្នុងការសាកល្បងកម្មវិធីសិក្សា និង សៀវភៅ សិក្សាមានចំនួនស្មើគ្នាដែរឬទេ?
- តើសមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញចុងក្រោយមានការយកចិត្តទុកដាក់លើបញ្ហាយេនឌ័រដែរឬទេ?
- តើបុរស និង ស្ត្រីនឹងបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលឱ្យធ្វើជាគ្រូបណ្តុះបណ្តាល ដោយ ប្រើប្រាស់កម្មវិធីសិក្សា ឬ សំភារៈសិក្សាថ្មីៗដែរឬទេ?
- តើគ្រូប្រុស និង ស្រីបង្រៀនមុខវិជ្ជាយេនឌ័រនេះបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលក្នុងការបង្រៀនកម្មវិធីថ្មី លើវិធីឆ្លើយតបតំរូវការយេនឌ័រដែរឬទេ?
- តើសៀវភៅសិក្សាថ្មីៗមានគ្រប់គ្រាន់សំរាប់សិស្សប្រុស និងស្រីទាំងអស់ដែរឬទេ?

Guide.qxp 1/03/2005 4:10 PM Page 47